

Šariško-nemecko-slovenský slovník

GR

Gymnázium
Jána Adama Raymana
Mudroňova 20, Prešov 080 01

My, žiačky 2.B triedy Gymnázia Jána Adama Raymana sme sa rozhodli podieľať na znovuvydání tohto slovníka.

Tešíme sa, že sme mohli aspoň takýmto spôsobom prispieť k šíreniu tradícií na Gymnázium Jána Adama Raymana a podporiť tak dielo, ktoré začali žiaci pred nami.

Wir - Schülerinnen der 2.B Klasse von Ján Adam Rayman Gymnasium - haben uns entschieden, Anteil an der Wiederveröffentlichung des Wörterbuches zu nehmen.

Wir freuen uns darüber, auf dieser Weise zur Verbreitung von Traditionen am Ján Adam Rayman Gymnasium beitragen zu können und zugleich die Arbeit, die Schüler vor uns begonnen haben, zu unterstützen.

Karolína Lutterová, Simona Pániková, Karina Vaľová

Ďakujeme rodičom žiakov
Gymnázia Jána Adama Raymana v Prešove
za finančnú pomoc pri vydaní tohto slovníka.

Milí priatelia!

Sme žiaci Gymnázia Jána Adama Raymana v Prešove. Učíme sa nemecký jazyk a baví nás to.

Na hodinách sa často stretávame so slovnou zásobou, ktorú poznáme (v skomolenej podobe) už z nášho šarišského nárečia.

Ako je to možné? Rozhodli sme sa preto zmapovať výskyt najfrekventovanejších nemeckých slov v nárečí nášho regiónu a pátrať po príčinách tohto javu.

Slovník pôvodne obsahoval 335 slov (v tomto rozšírenom vydaní sme doplnili ďalších 105 slov) rozdelených do kapitol.

Nie je úplný, možno ho ďalej dopĺňať.

Venovali sme mu veľa času, stálo nás to veľa práce, ale radosť z toho, že sme vlastnými silami vytvorili originálne „dielko“ je veľká.

Slovník sme doplnili zoznamom priezvisk nemeckého pôvodu podľa telefónneho zoznamu nášho mesta.

Liebe Freunde!

Wir sind Schüler von Ján Adam Rayman Gymnasium in Prešov. Wir lernen Deutsch und es macht uns Spaß. In den Stunden stoßen wir auf Ausdrücke, die wir bereits von unserem šarišer (scharischer) Dialekt kennen.

Wie ist das möglich? Wir haben uns entschieden, das Vorkommen der meistgebrauchten deutschen Wörter aufzulisten und die Ursache dieser Erscheinung zu entdecken.

Unser Wörterbuch enthielt 335 Wörter (in dieser erweiterten Ausgabe 105 mehr). Die Wörter sind in einzelne Kapitel eingereiht. Das Wörterbuch ist nicht vollständig, man kann es weiter ergänzen.

Obwohl wir diesem Projekt viel Zeit und Mühe gewidmet haben, ist unsere Freude darüber viel größer.

Das Wörterbuch haben wir noch um die Liste der Familiennamen deutscher Herkunft nach dem Prešover Telefonbuch bereichert.

Z histórie:

Nemecké obyvateľstvo prišlo na naše územie v rámci tzv. „vonkajšej kolonizácie“ na pozvanie panovníka. Boli to predovšetkým baníci, remeselníci a obchodníci, ktorých úlohou bolo podporiť domáce banské podnikanie, výrobu a obchod.

Prví nemeckí osadníci prišli v polovici 12. storočia za panovania uhorského kráľa Gejzu II. Boli to najmä Sasi, ktorí sa usadili v Malokarpatskej oblasti, v okolí stredoslovenských banských miest (Kremnica, Banská Štiavnica) a na Spiši, odkiaľ prenikli aj na územie Šariša. Táto fáza trvajúca do konca 15. storočia sa zvykne nazývať „nemecká kolonizácia“.

Okrem nej prichádzali nemeckí osadníci na slovenské územie aj v obdobiach po tatárskom a tureckom plienení, hladomoru či epidémiách za účelom zaľudniť vyľudnené oblasti.

Nemeckí osadníci si so sebou priniesli aj vlastné právne zvyklosti, tzv. „nemecké právo“. Panovník ich okrem iného podporoval aj udelením výsad a zmiernením či úplným oslobodením od daní.

Aus der Geschichte:

Die deutsche Bevölkerung ist in unser Gebiet während der sogenannten „Außenkolonisation“ auf die Einladung des Herrschers gekommen. Es waren vor allem die Bergleute, Handwerker und Kaufleute, deren Aufgabe es war, das einheimische Bergunternehmen, die Produktion und den Handel zu unterstützen.

Die ersten deutschen Kolonisten sind in der Hälfte des 12. Jh. in der Zeit der Regierung des ungarischen Königs Gejza II. gekommen. Es waren vor allem die Sachsen, die sich im Gebiet der Niederen Karpaten, in der Umgebung der mittelslowakischen Bergstädte (Kremnica, Banská Štiavnica) und in der Zips angesiedelt haben und später sind sie in das Šarišer Gebiet vorgestoßen. Diese bis zum 15. Jh. dauernde Phase wird „die deutsche Kolonisation“ genannt.

Außerdem sind deutsche Kolonisten in slowakisches Gebiet auch in den Zeitabschnitten nach tatarischen und türkischen Plünderungen, Hungersnöten oder Epidemien gekommen, um die menschenleeren Gebiete zu bevölkern.

Die deutschen Kolonisten haben auch ihre eigenen Rechtsgewohnheiten, das sog. „deutsche Recht“ mitgebracht. Der Herrscher hat sie außerdem auch mit den Vorrechten und niedrigeren Steuern unterstützt.

WERKZEUG - NÁRADIE

(A INÉ PREDMETY)

abrichter	abrichten	stroj na vyrovnávanie povrchu dreva
bank, ponk	e Bank	stôl stolára
bľacha	s Blech	plech
blajvas	s Bleiweiss	ceruza, olovená beloba
blajvok (bok)	s Bleilot	olovnica
borer	r Bohrer	nebožiec, vrták
cirkeľ	r Zirkel	kružidlo
colštok	r Zollstock	drevený sklad. meter
dratva	r Schusterdrath	obuvnícka niť
drut	r Drath	drôt
federe	e Feder	pružiny, pero
firnajš	r Firnis	fermež
foršňa	r Pfosten	silná doska
fuga	e Fuge	diera, trhlina
fuksšvanc	r Fuchsschwanz	píla chvostovka
fundament	s Fundament	základy budovy
gater	s Gatter	píla, mreža
grifel'	r Griffel	nástroj z bridlice na písanie
gvint	s Gewinde	závit
hever	r Heber	zdvihák
hubľik	r Hobel	hoblík
kelňa	e Kelle	murárska lyžica
kurbľa	e Kurbel	kľuka
lajsňa	e Leiste	lišta, doska

ľetlampa	e Lötlampe	spájkov. lampa
ľetovac	löten	spájkovať
majzľík	r Meissel	sekáč
mašina	e Maschine	stroj (aj šijací)
mišung	e Mischung	zmes
nagel'	r Nagel	klinec
papundekel'	r Pappendeckel	lepenka
perpendikel'	r Perpendikel	kyvadlo
pinzľík	e Pinsel	štetec
<i>posterhol'ce</i>	<i>s Forstholz</i>	<i>hranoly pod podlahou</i>
<i>puncovka</i>	<i>r Putz</i>	<i>omietka</i>
<i>rašpl'a</i>	<i>e Raspel</i>	<i>pilník</i>
<i>reparovac</i>	<i>reparieren</i>	<i>opraviť</i>
<i>šalovac</i>	<i>e Schalung</i>	<i>debníť</i>
<i>šalung</i>	<i>e Schalung</i>	<i>debnenie (základov)</i>
šamerľík	r Schemel	stolička pod nohy
ščamba	<i>e Spaltung (?)</i>	<i>trieska (v ruke)</i>
ščebel', ščeblik	<i>e Stange (?)</i>	<i>tyčka, žrd' na rebríku</i>
šindel'	e Schindel	krytina, šindel'
šlauf	r Schlauch	hadica
šmirgel'	r Schmirgel	brúsny papier
špernagel'	r Nagel	veľký klinec
<i>šperhak</i>	<i>r Sperrhacken</i>	<i>pakľúč</i>
špic	e Spitze	hrot
šruba	e Schraube	skrutka
šrubovac	schrauben	skrutkovať
šrubovak	r Schraubenzieher	skrutkovač
<i>štachitka</i>	<i>e Stange</i>	<i>latka v plote</i>
<i>štangl'a</i>	<i>e Stange</i>	<i>tyčka, žrd'</i>

štemovac	stemmen	sekať, dlabat'
štichar	r Stecher	úzky rýľ
štift	r Stift	kolík
šufľ'a	e Schaufel	lopata
šuter	r Schotter	štrk
tragar	s Tragwerk, tragen	nosná drevená konštrukcia
vercajg	s Werkzeug	náradie
vinkel'	r Winkel	uhol
zašperovac	sperren	zatvorit', zahatat'

BERUFE - POVOLANIA **(PERSONEN - OSOBY)**

brajtin	r Bräutigam	ženích
bralta	e Braut	nevesta
cvergeľ	r Zwerg	trpaslík
fach, fachman	r Fachmann	odborník
fajerman	r Feuerwehrmann	hasič
financ	r Finanzer	colník
frajcimirka	s Frauenzimmer	ženská
frajir, frajirka	r Freier	nápadník, frajerka
frajla	s Fräulein	slečna
frajter	r Gefreite	slobodník
furman	r Fuhrmann	voziar
fušer	r Pfuscher	babrák
gaval'ir	r Kavalier	gavalier
hantlager	r Handlanger	pomocník na stavbe
jager	r Jäger	poľovník

<i>klafner</i>	<i>r Klempner</i>	<i>klampiar</i>
<i>kripel'</i>	<i>r Krüppel</i>	<i>mrzák</i>
<i>kumštir, kumšt</i>	<i>r Künstler</i>	<i>umelec, umenie</i>
oficir	r Offizier	dôstojník
šenk	r Schenker	krčmár
šintir	r Schinder	huncút
šiser	r Schütze	strelec
šlosar	r Schlosser	zámočník
šuster	r Schuster	obuvník
štricak	r Striezel	frajer, lapaj
tapacirer	r Tapezierer	čalúnnik
tišler	r Tischler	stolár
vartaš, vachtar	r Wächter	strážnik

HAUSHALT - DOMÁCNOSŤ

alkovňa	r Alkoven	prístrešok bez okien
bečka	e Bütte	džber, putňa
bigľajs	s Bügeleisen	žehlička
bigľovac	bügeln	žehliť
bodvanka	e Badewanne	vaňa na kúpanie
bukša	e Büchse	plechovka
cajger	r Zeiger	hodinová ručička
cimer	s Zimmer	izba
dach	s Dach	strecha
<i>dinerka</i>	<i>dinieren(?)</i>	<i>nádoba na vodu</i>
<i>dečka</i>	<i>e Decke</i>	<i>dečka, prikrývka</i>
dil'a	e Diele	podlaha, doska
divan	r Diwan	pohovka

drajfus	r Dreifuss	trojnožka
firhang	r Vorhang	záclona
firšlog	r Verschlag	debna na obilie a šrot
firštok	r Türstock	drevený rám dverí
ganek	r Gang	predsieň
gelendre	s Geländer	zábradlie
gľajcha	gleichen	ozdoba pri stavbe domu
grastuch	s Grastuch	plachta na trávu
gruntovac	r Grund	dôkladne upratať
hokerľik	r Hocker	stolček
kamerľik	e Kammer	komôrka
kant	e Kante	hrana, podstavec pod skriňu
kasňa	r Kasten	drevená skriňa
kl'inga	e Klinge	kľučka
kufer	r Koffer	kufor
luster	r Luster	luster, lampa
ľoch	s Loch	úzka diera, pivnica
mandel'	e Mandel	kopa snopov
mangľ'ovac	e Mangel	žehliť posteľ, bielizeň
nakašľik	r Nachtkasten	nočný stolík
piksľa	e Büchse	plechovka
portviš	r Bartwisch	metla, zmeták
rajbac	reiben	prať
rinva	e Rinne	odkvapová rúra
sengruba	e Senkgrube	žumpa
sokel'	r Sockel	podmurovka, odstavec
stružľak	r Strohsack	slamník

<i>šafel'</i>	<i>s Schaffel</i>	<i>dieža, kad'a</i>
<i>šerblik</i>	<i>e Scherbe(?)</i>	<i>nočník</i>
šiba	e Scheibe	okenná tabuľa
<i>šifoner</i>	<i>s Schaff (?)</i>	<i>skriňa</i>
šľubank	e Schlafbank	lavica na spanie
šlafcimer	s Schlafzimmer	spálňa
<i>šopa</i>	<i>r Schuppen</i>	<i>šopa, kôľňa</i>
<i>špagat, šparga</i>	<i>r Spagat</i>	<i>povraz</i>
špajza	e Speise	komora
<i>špigel'</i>	<i>r Spiegel</i>	<i>zrkadlo</i>
štok	r Stock	poschodie
<i>štokofčak</i>	<i>r Stock</i>	<i>poschod. dom</i>
štranek	r Strank	silný povraz
štupel'	r Stöpsel	zátka
<i>štelajska, štelajz</i>	<i>e Stellage</i>	<i>polica</i>
šteker	r Stecker	elektrická zásuvka
šuflada, šuff'ik	e Schublade	zásuvka
tepich	r Teppich	koberec
turna	r Turm	veža
varštak	e Werkstatt	dielňa, stodola
<i>vekerka</i>	<i>r Wecker</i>	<i>budík</i>
<i>zinger, zingerka</i>	<i>Singer</i>	<i>značka šijac. stroja</i>

KÜCHE - KUCHYŇA

<i>britvanka</i>	<i>e Bratpfanne</i>	<i>panvica na pečenie</i>
drišľak	r Durchschlag	vareška na cedenie uvareného cesta
escajk	s Esszeug	nádoba na jedenie

<i>fl'aška</i>	<i>e Flasche</i>	<i>fl'aša</i>
graty	s Gerät	riad
<i>kandlík</i>		
<i>vendľak</i>	<i>e Kanne</i>	<i>nádoba</i>
koch	r Koch	pec, komín
kredenc	e Kredenz	príbormník
krigel'	r Krug	džbán
kuchňa	e Küche	kuchyňa
<i>šafel'</i>	<i>s Schaffel</i>	<i>dieža</i>
šparhet	r Sparherd	sporák
<i>šprudľovac</i>	<i>r Sprudel</i>	<i>habarkovat'</i>
štelažňa	e Stelllage	polica
švabľik	r Schwefel	zápalka, síra
vajľink	r Weidling	nádoba na umývanie riadu

GARTEN - ZÁHRADA

barvinok	r Beerwinck	zimozelen'
celer	e Sellerie	zeler
cikorija	e Zichorie	kávová prísada
fl'anc	e Pflanze	rastlina
kartofel'	e Kartoffel	zemiak
<i>runkľa</i>	<i>e Rübe</i>	<i>repa</i>
<i>petruška</i>	<i>e Petersilie</i>	<i>petržlen</i>

GERICHTE - JEDLÁ

cupa	e Suppe	polievka
cušpajs	e Zuspaise	prívarok

dinstovac	dünsten	dusiť mäso
faširka	faschieren	mleté pečené mäso
fizola	e Fiole	fazuľa
frištik	s Frühstück	raňajky
geršľe	e Gerste	jačmenné krúpy
gris	r Grieß	detská krupica
haringľe	r Hering	haring
kiff'ik	r Kipfel	rožok
koštovac	kosten	ochutnávať
krep'a	r Krapfen	šiška, pampúch
ogurka	e Gurke	uhorka
rajcupa	e Reissuppe	ovarová polievka
smačni	r Geschmack	chutný
šlaftrunk	r Schlaftrunk	dúšok alkoholu
		pred spaním
š'uk	r Schluck	dúšok
š'ukovac	schlucken	hltat', (dym)
šmak	r Geschmack	chuť
šmakovac	schmecken	chutiť
šmaľec	s Schmalz	bravčová masť
šmirkas	r Schmierkäse	bryndzová nátierka
šnaps	r Schnaps	alkohol
šnicľa	s Schnitzel	faširka, rezeň
špiritus	r Spiritus	alkohol
štrudľa	r Strudel	závin
šupi	e Schuppen	orezky
tij, tej	r Tee	čaj
zaft	r Saft	šťava, sirup

KLEIDUNG - OBLEČENIE

ancug	r Anzug	oblek
barhet	r Barchent	látka, šatovka
bizam	r Bisam	bizam, kožušina
bl'uzá	e Bluse	blúzka
brancoľ	e Sohle	podošva, výstelka
cverna	r Zwirn	niť
cviker	r Zwickel	okuliare
drelich	r Drillich	látka z konopného vlákna
endľovac	endigen	obrubovať látku
falda, falc	e Falde	záhyb
fartuch	s Vortuch	zástera
federvajs	s Federweiss	prášok pri obúvaní čiziem, mastenec
fil'c	r Filz	plst'
fľek	r Fleck	fľak, škvrna
francľa	e Franse	strapec
frizura	e Frisur	účes
fusak	r Fusssock	nánožník
fusakľe	e Fusssocken	ponožky
garňir	e Garnierung	ozdoba
gerok	r Gehrock	zvrchník, kabát
gurtel', gurtňa	r Gürtel	opasok
hantušek	s Handtuch	šatka
hozentragľe	r Hosenträger	traky
chustka	s Halstuch	šatka
jupka	e Jupe	ľahký ženský živôtik

kidľa	r Kittel	sukňa
knoflík	r Knopf	gombík
kramflík	r Krampfleck	záplata, podkovička
lajblík	s Leibchen	vesta, živôtik
mantel	r Mantel	zimmník
mider	s Mieder	korzet
oringľe	e Ohrringe	náušnice
pantlika	s Bändchen	stužka
rajtki	e Reithose	jazdecké nohavice
šlafrok	r Schlafrock	župan
šlajer	r Schleier	závoj
šľajfa	e Schleife	mašľa
šnuptichľa	s Schnupftüchlein	vreckovka
šnurka	e Schnur	šnúra (do topánok)
špulka	e Spule	nitel'nica
štafirovac še	staffieren	parádit' sa
štepovac	steppen	obšit'
štrimfl'a	r Strumpf	pančucha
štrompadľa	r Strumpfhalter	podväzok
šurc	r Schurz	zástera
šuviks	e Schuhwichse	krém na topánky, je mi to jedno
tanisterka	r Tornister	tanistra, batôžtek
zicherhajska,		
zicherka	e Sicherheitsnadel	zapínací špendlík
zokňe	e Socke	ponožky

GESUNDHEIT - ZDRAVIE

<i>apatika</i>	<i>e Apotheke</i>	
fačovac	faschen, e Flasche	<i>lekáreň</i>
fľajster	s Pflaster	tuho zaviazať
gips	r Gips	náplast'
krankasa	e Krankenkasse	sadra
<i>ovče poki</i>	<i>e Pocken</i>	nemocenská poisťovňa
špital'	s Spital	<i>kiahne</i>
štich	r Stich	nemocnica
umšlag	r Umschlag	steh
		obklad

BEHÖRDEN - ÚRADY

ansichskarta	e Ansichtskarte	pohľadnica
becirk	r Bezirk	okres
grundbuch	s Grundbuch	pozemková kniha
grunt, funduš	r Grund	pozemok
kartka	e Karte	pohľadnica
<i>kopertka,</i>		
<i>kovertka</i>	<i>s Kuvert</i>	<i>obálka</i>
majir	r Meierhof	veľkostatok
paklik	s Paket	balík
proba	e Probe	skúška
richtar	r Richter	starosta
<i>šparkasa</i>	<i>e Sparkasse</i>	<i>banka, sporiteľňa</i>
<i>šporic</i>	<i>sparen</i>	<i>šetriť'</i>
štampel'	r Stempel	pečiatka, kolok
vanderbuch	s Wanderbuch	pracov. knižka
		tovarišov

HANDEL - OBCHOD

<i>auslag</i>	<i>r Auslag</i>	<i>výklad</i>
bešťel'ovac	bestellen	objednať
<i>borg</i>	<i>r Borg</i>	<i>pôžička</i>
cent	r Zentner	peniaz, minca
<i>funduš</i>	<i>r Fundusch</i>	<i>stavebný pozemok</i>
cifra	e Ziffer	číslo
grajciar	r Kreuzer	peniaz
handel'	r Handel	obchod
handľ'ovac	handeln	obchodovať
kasa	e Kasse	pokladňa
<i>špekulant</i>	<i>r Spekulant</i>	<i>špekulant</i>
<i>špekulovac</i>	<i>spekulieren</i>	<i>špekulovať</i>
švindel'	r Schwindel	podfuk
švindľ'ovac	schwindeln	klamať
<i>ošacovac</i>	<i>schätzen</i>	<i>ohodnotiť</i>
sorta	e Sorte	druh
štrich	r Strich	rovná miera
tringel't	s Trinkgeld	sprepítané
veksľ'ovac	wechseln	meniť, vymieňať

VERKEHR - DOPRAVA

bl'inker	e Blinkleuchte	smerové svetlo
brička	e Birutsche	dvojkoľosový koč
cuk	r Zug	vlak, prievan
curik	zurück	povel pre kone-naspät'
<i>cofac</i>	<i>zurück</i>	<i>cúvať</i>
dišel'	e Deichsel	oje

<i>dufart</i>	<i>e Durchfahrt</i>	<i>priechod, podjazd</i>
fura	e Fuhre	náklad, povoz
hamovac,		
hamuľec	hemmen	brzdiť
ľicki	s Leitseil	opraty na kone
lifrovac	liefern	dopravovať, posielat'
rajčuľa	e Reitschule	jazdiareň
rajtovac	reiten	jazdiť na koni
rajzovac	reisen	cestovať
rigel'	r Riegel	závora
<i>ruksak</i>	<i>r Rucksack</i>	<i>batoh</i>
<i>šaňec</i>	<i>e Schanze</i>	<i>priekopa</i>
<i>šifkarta</i>	<i>e Schiffkarte</i>	<i>lodný lístok</i>
<i>štacion</i>	<i>e Station</i>	<i>stanica</i>
<i>šusdefekt</i>	<i>r Schuss, r Defekt</i>	<i>prerazenie</i>
		<i>pneumatiky</i>
šibovac	schieben	posúvať(vlaky)
šif	s Schiff	loď
šina	e Schiene	koľajnica
<i>šľoga</i>	<i>r Schacht, s Loch</i>	<i>vymytá jama</i>
štajerak	stei(e)risch	štajer. kôň
štreaka	e Strecke	želez. trať
<i>švung</i>	<i>r Schwung</i>	<i>rozbeh</i>
tragač	e Tragkarre	vozič, staré vozidlo
urlag	r Urlaub	dovolenka
vander	s Wandern, wandern	vandrovka

MILITÄRDIENST - VOJENSKÁ SLUŽBA

befel'	r Befehl	rozkaz, velenie
egzeciřovac	exezieren	cvičiť
ešus	e Essschüssel	plechový voj. riad
fasovac	fassen	dostať prídel
fedrovac	fördern	rýchlo pobiť, pohnať
fl'inta	e Flinte	puška
gvint	s Gewehr	zbraň
haptak	habt acht	pozor!
harešt	r Arrest	väzenie
komandovac	kommandieren	veliť
maširovac	marschieren	pochodovať
poštřofac	strafen	potrestáť
vachman	r Wachmann	strážnik
vachtar	r Wächter	strážca, hlásnik
vachtareň	e Wachstube	strážnica
verbung	e Werbung	nábor

FREIZEIT - VOĽNÝ ČAS

hekl'ovac	hükeln	háčkovať
fajertag	r Feiertag	sviatok
fajront	r Feierabend	voľno po práci
fašengi	r Fasching	fašiangy
fidl'ikac	fiedeln	hrať
kermeš	e Kirmes	hody
knajpa	e Kneipe	krčma
krumpl'ovac	krumpeln	vyšíváť drahým mat.
kuker	r Gucke	divad. d'alekohľad

<i>manšaft</i>	<i>e Mannschaft</i>	<i>mužstvo</i>
<i>popka</i>	<i>e Puppe</i>	<i>bábika</i>
<i>ringel'spil</i>	<i>s Ringelspiel</i>	<i>kolotoč</i>
<i>rod'le</i>	<i>r Rodel</i>	<i>sane</i>
rodľovac	rodeln	sánkovať sa
šlofik	s Schläfchen	krátky spánok
špacirka	r Spaziergang	prechádzka
špacirovac	spazieren	prechádzať sa
<i>špasovac</i>	<i>Spaß machen</i>	<i>žartovať</i>
<i>štikeraj</i>	<i>e Stickerei</i>	<i>výšivka</i>
štrikovac	stricken	štrikovať
<i>štopkac</i>	<i>stopfen</i>	<i>látat'</i>
<i>verkľik</i>	<i>s Werkel</i>	<i>hud. nástroj, verklík</i>

ADJEKTIVE, ADVERBIEN - PRÍDAVNÉ MENÁ, PRÍSLOVKY

bildovani	bilden	vzdelaný
fertig	fertig	hotový, hotovo
fajne	fein	dobré
falošni	falsch	nepravý
fest	fest	pevne
fešni	fesch	pekný
friškom	frisch	svižne
frišno	frisch	čerstvý, rýchlo
furt	fort	stále
<i>lilavi</i>	<i>lila</i>	<i>fialový</i>
<i>poštrofani</i>	<i>strafen</i>	<i>potrestaný</i>
<i>šregom idze</i>	<i>schräg</i>	<i>šikmý, krivý</i>

šumni
zicher

schön
sicher

pekný
iste

VERBEN - SLOVESÁ

blišči še

blitzen

leskne sa

došikovac

schicken

priviesť

farbic

e Farbe

farbiť

gličkac se

gleiten

šmýkať sa

hajcovac

heizen

silne kúriť

humpľovac

humpeln

nivočiť

kľingac

klingeln

zvoniť

krenkovac

sich kränken

trápiť sa

kukac

gucken

pozerat'

ľuftovac

lüften

vetrať

oferovac

opfern

obetovať

pl'undrovac

plündern

zničiť

poštrajhac še

streiten

pohádat' sa

probovac

probieren

skúšať

rachovac

rechnen

počítat'

ratovac

retten

zachraňovať

spakovac/spakuj še) packen

zbalit' sa

šanovac

schonen

šetriť

šmajchl'ovac

schmeicheln

podlizovať sa

šmaric

r Schmarre

hodit'

špasovac

Spaß machen

žartovať

špehovac

spähen

sliediť, pátrat'

šteľovac

stimmen

ladiť

štukľovac

stücken

zostavovať z kúskov

šturmovac	stürmen	hnat' sa (v práci)
šucovac	schützen	chrániť
vartovac	bewachen, warten	strážiť, opatrovať
vinšovac	wünschen	želať, priať
zabeštel'ovac	bestellen	zaistiť
zabl'endovac	blenden	zaslepiť
zbl'endovac	blenden	stlmiť

SONSTIGES - OSTATNÉ

brant	r Brand	oheň, požiar
cigaretl'a	e Zigarette	cigareta
cigaršpic	e Zigarenspitze	špička na cigary
fang	r Fang	pasca
gľanc	r Glanz	lesk
ksicht	s Gesicht	tvár
ľuft	e Luft	vzduch
pech	s Pech	smola
pukel'	r Buckel	hrb
šľak trafī	Schlag treffen	nadávká
šľubrik	e Schlachtbrücke	bitúnok
šviňa	s Schwein	ošípaná
fertal'	s Viertel	štvrt'

Prehľad priezvisk nemeckého pôvodu podľa telefónnych zoznamov z rôznych rokov pre Prešov a okolie.

Übersicht der Familiennamen deutscher Herkunft nach dem Telefonbuch für Prešov.

Počet mien Die Zahl	Priezviská / Familiennamen
105	Kušnír, Kušnier, Kušnírik
22	Fuchs
21	Schwarz, Schvarc, Schvarcz, Schwarc, Schwartz, Švarc
17	Schlosser
13	Höger, Lörinc, Lorinc, Lorincz, Weber, Veber, Wittner, Witner
10	Zimmermann, Zimerman, Ziermann, Zimmerman
9	Kraus, Krausz
8	Engler, Englér, Frištik, Müller, Scholtz, Wintner
7	Fritz, Lenhardt, Wagner, Vágner
6	Frohmann, Froman, Greif, Schneider, Übersax
5	Hartmann, Lang, Priester, Ramazeter, Štalmach, Štoncer, Schuster, Wunsch, Weiss, Veis
4	Krauskreiner, Kuhlofel, Longner, Rahl, Tinthofer, Tuschl, Špireng
3	Adler, Ehlert, Erbelt, Fröhlich, Götz, Lrchman, Leitner, Scheibel, Schiffer, Schichmen, Schmidt, Schmiedt, Šmidt, Schwalb, Schwarzbacher, Španer
2	Eisner, Exenberger, Fischer, Freiwald, Garteler, Klauzer, Kuhn, Leitman, Lauter, Lutter, Lux, März, Mayer, Neubauer, Neubeller, Pfeifer, Schankweiler, Schlezinger, Steller, Strasser, Štaus, Štieber
	<i>a iné.</i>

*Na zostavení slovníka sa podiel'ali:
An dem Wörterbuch haben gearbeitet:*

Drahomíra Čorbová, Milan Dunajčák,
Júlia Fedorová, Ján Frišnič,
Štefan Hanigovský, Ondrej Hirjak,
Katarína Pastoráková, Tomáš Paulovič,
Juraj Petráš, Jana Petrašková,
Konštantín Rafajlovič, Matúš Ralbovský,
Richard Schwartz, Barbora Slančová,
Daniel Vančo

pod vedením Mgr. Magdalény Klauzerovej.
Unter der Leitung M. Klauzerová - Deutschlehrerin.

Vydané v školskom roku 1999/2000, 2000/2001,
rozšírené v roku 2007.

© Gymnázium Jána Adama Raymana
Vydalo: Gymnázium Jána Adama Raymana
v roku 2016 ako 4. vydanie
Tlač: Tlačiareň Kušnír, Sabinovská 55, 080 01 Prešov

Vyrobené pri príležitosti 55. výročia založenia školy